

30 dintre persoanele implicate în Dosarul Revoluției au murit de la ultimul termen

Urmașii lor vor fi chemați la Înalta Curte

Aproximativ 30 de persoane implicate în Dosarul Revoluției au murit de la ultimul termen de judecată. Judecătorii au hotărât ca urmașii acestora să fie chemați la Înalta Curte pentru a relata cele întâmplate în timpul Revoluției din '89, scrie Mediafax.

Pe 8 aprilie 2019, procurorii Secției militare din Parchetul General au trimis în judecată dosarul Revoluției din decembrie 1989, în care Ion Iliescu, Gelu Voican Voiculescu, Iosif Rus și Emil Dumitrescu au fost puși sub acuzare pentru infracțiuni contra umanității.

Dosarul cauzei cuprinde 3.330 de volume, dintre care 2.030 au fost instrumentate după 13 iunie 2016. Ion Iliescu, membru și președinte al C.F.S.N., Gelu Voican Voiculescu, membru C.F.S.N. și fost vice prim-ministru al Guvernului României, Iosif Rus, fost comandant al Aviației Militare, și Emil (Cico) Dumitrescu, fost membru C.F.S.N., sunt acuzați în dosarul Revoluției din decembrie 1989 de infracțiuni contra umanității.

15 scrisori de dragoste trimise de Brâncuși, scoase la licitație

Un număr de 15 scrisori de dragoste trimise de Constantin Brâncuși (1876 - 1957) lui Florence Meyer (1911 - 1962) au fost scoase la licitație. Cu titlul Colecția de Hârtii Importante ale unui Scriitor, licitația mai cuprinde hârtii, manuscrise vechi, carte bibliofilă, unele exemplare purtând semnătura olografă a unor autori ca Tudor Arghezi, Nichita Stănescu, Nicolae Labiș, Lucian Blaga, Liviu Rebreanu, Mircea Eliade.

Scrisorile de dragoste dintre Constantin Brâncuși (1876 - 1957) și Florence Meyer (1911 - 1962) au fost redactate de-a lungul a două decenii, atât cât a durat impresionanta poveste de iubire, în ciuda diferenței de vârstă dintre cei doi. Florence Meyer a fost o dansatoare modernă americană, cunoscută și pentru pasiunea sa pentru fotografie, realizând celebre portrete ale actorilor și artiștilor vremii. Apropiată și protejată a lui Man Ray, s-a căsătorit cu actorul Oskar Homolka, consacrat în filmele lui Alfred Hitchcock. Prețul de pornire pentru fiecare dintre cele 15 scrisori expediate de Brâncuși - și semnate fie cu numele său, fie cu pseudonimul de alint Morice - va fi de 1.000 de euro. Specialiștii apreciază că datorită conținutului acestora, descriptiv de viață personală, iar nu documentare pentru procesul de creație al artistului, scrisorile nu sunt, conform reglementărilor, clasabile în categoriile patrimoniului național cultural, ceea ce nu înseamnă că nu ar fi atrăgătoare pentru public, drept exponate de muzeu, încurajând instituțiile muzeale să participe la achiziționarea acestora, potrivit unui comunicat al casei Artmark. Licitația va avea loc pe 4 martie, de la ora 19.00, la Palatul Cesianu-Racovița din Capitală.

De vorbă cu violonistul Vlad Răceu

„Rolul nostru este de a conserva arta și de a educa publicul” PAGINA 5

Portul sășesc din Țara Bârsei a pierdut din caracterul său original

Populația țărănească a adoptat din produsele civilizației orășenești, neglijând arta populară specifică. Dezvoltarea economică a dus la pierderea tradiției

PAGINA 3

Donald Trump a criticat Premiile Oscar de anul acesta

„Ați văzut ce rău au ajuns Premiile Oscar de anul acesta? Și câștigătorul este...un film din Coreea de Sud”, a declarat Trump, imitând momentul decernării premiului. „Ce a fost asta? După ce ce avem destule probleme cu comerțul în Coreea de Sud acum le mai și acordăm premii.” De asemenea, președintele S.U.A. a afirmat că nu se numără printre fanii lui Brad Pitt, al cărui discurs de mulțumire de la Premiile Oscar 2020 a atacat probleme politice.

„Parasite”, de Bong Joon-Ho, este un basm modern despre inegalitățile sociale din Coreea de Sud. Șomerii, membrii familiei Ki-taek arată un interes deosebit pentru bogata familie Park, până când într-o zi existențele lor se împletesc. Drama „Parasite”, de Bong Joon-Ho, a fost recompensată cu Palme d'Or la ediția de anul trecut a Festivalului de la Cannes. De asemenea, a primit, printre altele, premiile Globul de Aur și BAFTA pentru cel mai bun film străin, dar și premiul Sindicatului actorilor americani pentru cea mai bună distribuție.

Neon, distribuitorul american al producției sud-coreene „Parasite”, a răspuns criticilor lui Trump printr-o postare acidă pe Twitter: „Este de înțeles că nu i-a plăcut, nu știe să citească”.

Prima piesă de teatru s-a jucat la Satu Mare în anul 1790

Clădirea noului teatru a fost inaugurată în 14 ianuarie 1892 PAGINA 2

Ne naștem timizi sau devenim astfel?

PAGINA 7

Vedeta de televiziune Caroline Flack s-a sinucis la 40 de ani

PAGINA 8

La Satu Mare a avut loc în anul 1790 primul „joc de comedie”. Atunci a venit la Satu Mare din Ardeal directorul Móricz György cu soția lui Lengyel Mária. După datele rămase, putem presupune, că trupa care a prezentat spectacole în zilele de 8, 10 și 13 iunie 1790, a avut doar 3 membri. Autorizația trupei, așa cum reiese din procesele verbale de atunci ale orașului Satu Mare, a fost emisă de Guvernanța Marelui Principat al Transilvaniei în data de 8 octombrie 1789 cu numărul 8847, ca primii pionieri ai teatrului să aibă voie să călătorească de voie și în pace unde vor ei.

În anul 1790 s-a jucat prima piesă de teatru la Satu Mare

Trupa care a prezentat spectacole în zilele de 8, 10 și 13 iunie 1790 a avut doar 3 membri

În Monografia orașului Satu Mare din anul 1908 coordonată de Borovsky Samu în capitolul dedicat vieții culturale este prezentat și un scurt istoric al teatrului. Sunt enumerați toți directorii Teatrului din anul 1848 până în 1908.

Viața teatrală din orașul liber regal Satu Mare este de o vârstă cu viața teatrală maghiară. Prima Asociație Maghiară de Teatru s-a înființat la Buda în 1790, la Satu Mare a avut loc la fel în 1790 primul „joc de comedie”. Atunci a venit la Satu Mare din Ardeal directorul Móricz György cu soția lui Lengyel Mária. După datele rămase, putem presupune, că trupa care a prezentat spectacole în zilele de 8, 10 și 13 iunie 1790, a avut doar 3 membri. Autorizația trupei, așa cum reiese din procesele verbale de atunci ale orașului Satu Mare, a fost emisă de Guvernanța Marelui Principat al Transilvaniei în data de 8 octombrie 1789 cu numărul 8847, ca primii pionieri ai teatrului să aibă voie să călătorească de voie și în pace unde vor ei. Autorizația în limba latină pentru Satu Mare a acestei trupe mici a fost eliberată în urma ședinței consiliului din 15 iunie 1790, cu mențiunea că „trupa jucătoare” a lui Móricz György a plătit taxa de trei forinți în caseria orașului, adăugând că ei au jucat teatru cu un comportament cinstit și spre placul cetățenilor și al locuitorilor.

La sfârșitul anului 1814 au jucat la Satu Mare membrii trupei din Debrecen - Oradea, fondată de către dr. Sándorfi. În legătură cu acest aspect citim în procesul verbal al consiliului următoarele: „Dl. jude general Papolczi Csorja József a relatat că s-au prezentat la domnia sa doi dintre membrii teatrului de la Debrecen cu rugămintea ca el să permită ca aceștia să-și „desfășoare unele activități cu ocazia Sărbătorilor în acest Oraș”, dumnealui aprobând acest lucru pentru ziua ce urmează după această Sărbătoare, lucru ce se confirmă și prin prezenta ședință a Consiliului”.

Că a doua zi de Crăciun a fost doar prima zi a unei serii mai lungi de spectacole, se vede din faptul că ședința ordinară a consiliului din 28. ianuarie 1815 a luat măsură în legătură cu sprijinirea actorilor, luând hotărârea că: „În vederea sprijinirii într-un fel a trupei jucătoare maghiare care la ora actuală se află în oraș, se hotărăște acordarea pentru ea a patru steri de lemne și 25 de fonturi de lumanări, dând comisie în acest sens domnului trezorer”.

În 1816 - așa cum este scris în Istoria teatrului de către dr. Váli B. - a jucat la Satu Mare din nou trupa de Debrecen-

Oradea.

După câțiva ani, consiliul orașenesc a dat aprobare pentru spectacolele directorului de trupă germană Berndt Filep, pretinzând însă 5 forinți după fiecare spectacol. După un spectacol ținut în 26. septembrie 1818, din cauza nereușitei chiar a primului spectacol, Berndt Filep a plecat din Satu Mare.

În luna octombrie a anului următor, membrii trupei teatrale din Transilvania au ținut aici câteva spectacole, despre care găsim în procesul verbal întocmit în data de 5. noiembrie 1819 la ședința comisiei economice a orașului următoarele rânduri interesante: „Aflându-se în acest Oraș o parte din Membrii Trupei Teatrale Nobile Maghiare de Transilvania și Cluj, cu scopul de a delecta prin Jocul lor Nobil Public de aici, și pentru că nu s-a găsit pentru acest lucru altă scenă, ei au folosit Sala de Bal din Hanul Casa Albă cu plata de 37 Forinți pentru hangiu pe tot timpul jocului de aici. Având în vedere că prezența acestei Trupe Teatrale este în folosul Dezvoltării Limbei Noastre Maghiare Dragi și a Literaturii Naționale, mai ales că ea ne delectează cu cele mai dragi Istorisiri Naționale, și ținând cont că prezența acestora este un eveniment rar și îmbucurător în cercurile noastre, toate aceste motive l-au determinat pe Domnia Sa Primar Csermák Antal, mai ales după consultările cu niște domni demnitari, ca pentru Trupa Jucătoare să ofere cu plăcere din partea Caseriei orașului pentru Trupa Maghiară susamintită sumă de 37 de Forinți, lucru ce este acceptabil și de către plenul comisiei economice, fiind o cheltuială minoră, lucru despre care a fost înștiințat și Oficiul Perceptorului”. Membrii trupei au vizitat din nou în anul următor 1820 orașul Satu Mare, și pentru că hangiuul nu a permis ca ei să joace în sala Casei Albe, ei au jucat de această dată în șura din curtea judeului Jeney György, la fel și în anul următor 1821.

În luna lui noiembrie 1823, „Trupa de Jucători Maghiari sub direcțiunea lui Nagy Károly”, iar în luna iulie 1825 „Trupa de Teatru Național și Directorul acestuia Bánay József” a obținut permisiunea „pentru a juca în acest Oraș sub controlul Domnului Căpitan până la alte Dispozițiuni”. Mai târziu, autorizarea spectacolelor s-a realizat cu mai puține formalități, și în acest fel, în procesele verbale ale orașului se face amintire despre actori numai în cazuri dacă ei au ajuns în fața autorităților din diferite motive. Așa de ex., în urma decesului regelui Francisc I., au fost interzise spectacolele de teatru în toată țara, prin urmare și actorii aflați la Satu Mare au ajuns într-o situație grea, însă orașul, prin

Carte poștală cu Teatrul de Nord din anul 1907

niște sume adunate de la bresle, a ajutat trupa. În acel an (1835) au venit și niște actori germani, lucru despre care se știe doar atât că trupa a plătit în caseria săracilor 22 de forinți și 53 craitari. Și din 1841 găsim în însemnările vremii doar atât că în anul respectiv trupa de teatru a donat 100 de forinți pentru sinistrății sătmăreni în urma inundațiilor. În anul 1843 a fost aici trupa lui Körösi Ferencz care a donat 54 de forinți pentru săracii din oraș. În acest timp, amatorii au avut aici și ei o trupă organizată. Biblioteca și rămășițele garderobei lor sunt păstrate și acum de către serviciul economic al orașului. Actorii și amatorii s-au folosit alternativ de sălile de spectacole mai mari de la Casa Albă, de la Șura Cizmarilor sau de la șura lui Jeney, iar vara de scena din Grădina Kotró, unde și Prielle Kornélia și-a început cariera artistică.

Teatrul vechi

În 1845 orașul a comandat un proiect pentru o clădire de cazinou și de teatru. Clădirea s-a finalizat în urma proiectului lui Friedl János în 1847. Acesta a fost al doilea teatru de cărămidă și piatră din țara întreagă. În acel timp, în oraș a funcționat trupa lui Tóth István și Döme Lajos care au închiriat clădirea teatrului cu o chirie anuală de 150 de forinți, cu mențiunea că veniturile în urma primelor două spectacole să revină teatrului. Teatrul a fost inaugurat în 20 martie 1848 cu un fast cuvenit. Acest teatru a slujit timp de o jumătate de veac cauzei pentru care a fost con-

struit. Aproape toate trupele din provincie au jucat aici. Cu trecerea timpului, spațiul pentru spectatori a devenit prea mic, lucru pe care orașul a dorit să-l remedieze în așa fel că a construit în 1857 treizeci de loje și niște galerii încâpătoare, dublând astfel capacitatea de venituri a teatrului. Când orașul a decis că va extinde clădirea construită inițial pentru cazinou, apoi folosită ca primărie și ca a construi și o sală festivă la ea, a hotărât că va demola teatrul care ar fi stat în calea acestei extinderi. (Acest vechi teatru a fost în părculețul unde acum este statuia lui I. Maniu - n. red.)

Noul teatru

Clădirea teatrului vechi a fost demolată în 1889. După un concurs fără rezultat, cu executarea proiectului unui nou teatru a fost însărcinat arhitectul de la Pápa (Ungaria) Vojtha Adolf, cu construcția clădirii Szikszay Lajos din Debrecen, iar cu decorațiunile interioare Spanraft și Hirsch. Teatrul, cu o capacitate de 800 de spectatori, inclusiv terenul, a costat 200.000 coroane, care ulterior a fost înzestrat și cu iluminat electric. Noul teatru a fost inaugurat în 14 ianuarie 1892. Ca o completare la istoria teatrului adăugăm aici în ordine cronologică numele acelor directori de teatru care au funcționat în primul teatru deschis în 20. martie 1848, apoi celor care au funcționat în cel de-al doilea teatru deschis în 14. ianuarie 1892. În 1848 Tóth István și Döme Lajos, în 1850 Hevesi Imre și Cs. Tengenics Pál, în 1852 Fázmán Mihály, în 1854-55 Laczkóczy Ferdinánd, directorul

teatrului național din Oradea (trupă cu 32 de membri), în 1855 Fejér Károly, în 1857 Csabai Pál, director de teatru din Debrecen, în 1857-58 Hetényi József și Molnár György, directori de teatru din Győr, în 1862 Reszler Ferenc, în 1863-65 Kocsis-zovszky Jusztin, director de teatru din Miskolc, în 1865 Szigligeti Ede, regizorul Teatrului Național din Budapesta, în 1865-66 Kétzeri József, în 1866 Latabár Endre, director de teatru din Kassa (Kosice), în 1866 Szilágyi Béla, director de teatru din Miskolc, tot în 1866 Reszler István și Szilágyi Béla, în 1867-68 Láng Boldizsár, în 1868 Károlyi Lajos, director de teatru din Pécs, în 1869 Dömölki Fejér Károly și Jakab Lajos, în 1870 Hubay Gusztáv și Miklóssy Gyula, în 1870-71 Várnai Galambos Fábrián și Miklóssy Gyula, în 1871-72 Klein Samuel, în 1871 Miklóssy Gyula, în 1872-73 Hubay Gusztáv și Sztupa Andor, în 1873 Némethy György și soția lui Eötvös Borcsa, în 1873-74 Némethy György, în 1874 Jakabfi Nándor, în 1874-75 Krecsányi Ignác, în 1875-76 Szegedi Mihály, în 1876-77 Gerőfy Andor, în 1877-78 Demidor Imre, în 1878-80 Kuthy Krimszky Béla, în 1880-82 Bényei István, în 1882-83 Károlyi Lajos, în 1884-85 Gerőfy Andor, în 1885-86 Szathmári Károly, în 1886-87 Dancz Lajos, în 1887-88 Rakodczay Pál.

Având în vedere lucrările de construcție la noul teatru, în anul 1889 orașul a aprobat amenajarea unei scene de vară pe Promenadă (B-dul V. Lucaciu). În acest teatru de vară trupa lui Gerőfy Andor a ținut 12 spectacole în anul 1890.

Noul teatru a fost deschis de către directorul Kömley Gyula în 14 ianuarie 1892, iar el a rămas director și în stagiunile între 1892-94. În 1894-95 Makó Lajos a fost director, în 1895-97 Pesti István Lajos, în 1897-98 Halmay Imre, în 1898-99 Kúnhegyi Miklós, în 1899-1900 Rakodczay Pál, în 1900-1901 Szalkay Lajos, în 1901 Csóka Sándor, în 1901-1902 Szilágyi Dezső, din 1902 Krémer Sándor, la fel și în 1907-1908. Amintim și numele câtorva actori și actrițe care au jucat aici ca invitați: Tóth József, Egressy Gábor, Feleki Miklós și soția lui Munkácsy Flóra, E. Kovács Gyula, Vizvári Gyula, Blaha Lujza, Helvey Laura, Jászai Mari, Csillag Teréz, Márkus Emilia, Török Irma, Miss Mary Halton, Szoyer Ilona, Nagy Imre, Prielle Kornélia, Petrás Sári, Krammer Teréz, Ujházy Ede, Lendvay Márton, Gabányi Árpád, Horváth Zoltán, Körösmezei Gusztáv, Bakó László, Geyer Stefi, Kopácsy Juliska, Wein Margit Ábrányi, Küry Klára, Fedák Sári, Hegyesi Mari, Ráthonyi Ákos, Fráter Loránt, Vecsey Feri etc.

Veres Istvan, Adriana Zaharia

Informația Zilei

ISSN 1222-4715

Director general - D. Păcuraru

Director editor: Ilie Sălceanu

Redactor șef suplimentare - Adriana Zaharia (Informația Zilei de Duminică și Sănătate și Frumusețe, Informația TV)

Redacția Satu Mare:

str. Mircea cel Bătrân nr. 15
Satu Mare, cod 440012
Telefon: 0261-767300

e-mail: redactiasm@informatia-zilei.ro

www.informatia-zilei.ro

Vajay Károly, ultimul jude al orașului Satu Mare

În acest număr vă prezentăm biografiile ultimelor personalități publicate în Monografia orașului din anul 1908. Printre acestea se numără și biografia Dr. Vajay Károly, primarul orașului în acea vreme.

Unger Gusztáv. Judecător la curtea regală de apel, născut la Satu Mare în 1841. Cu ocazia inundațiilor de tristă amintire din 1888, a participat la salvarea oamenilor, apoi la distribuirea ajutoarelor. A fost membru de consiliu local și președintele și regizorul echipei de teatru amator. A fost secretarul baroului de avocați, iar în 1891 a fost numit judecător al

curții de apel din Debrecen. Și-a început activitatea literară în anii 60, scriind la diferite publicații din Budapesta. A fost colaborator intern al ziarului Szamos. I-au apărut două lucrări individuale: Istoria casei de economii din Satu Mare și Cuvântare la aniversarea de 50 de ani a Societății civice din Satu Mare.

Vajay Imre. Avem puține date despre el. Atât știm că a venit la Satu Mare în 1801 și a fost timp de 40 de ani rectorul gimnaziului reformat, ieșind la pensie în 1841. Având un salariu de numai 200 de forinți anual, în urma unei solicitări, împăratul Ferdinand V. a ordonat să primească o pensie în suma amintită. A decedat în 1848. A reorganizat gimnaziul reformat și și-a donat colecțiile și cărțile

gimnaziului reformat.

Vajay Imre. Doctor în medicină, născut în 1861. A studiat la Budapesta și după trei ani de practică la clinica lui Wagner János a revenit la Satu Mare și a fost numit medic de sănătate publică al orașului. În timpul începuturilor vaccinărilor lui Koch, a făcut o călătorie de studii la Berlin, apoi la Viena despre care a relatat în ziarul Szamos. Este președintele Asociației muzicale și a participat la fondarea școlii de muzică. Lucrarea lui tipărită: A Bikszádi fürdő monográfiája (Monografia Băilor Bixad), el fiind între anii 1885-88 medic balnear în această localitate.

Vajay Károly. Deputat al Sătmarului la dieta de la Pozsony (Bratislava) și ul-

timul jude al orașului. S-a născut în 1825. A participat la mișcările tineretului în anii 1846-47, a participat la revoluția din 1848 în calitate de locotenent major al gării naționale. După depunerea armelor s-a ascuns. A fost însă prins în 1849 și a ajuns la închisoare la Debrecen și la Oradea. Din 1856 i s-a permis din nou să fie avocat. Din acel moment el și-a dedicat toată puterea pentru dezvoltarea orașului natal. A fost ales jude al orașului în 1861, apoi deputat. A purtat diferite funcții în viața publică. A donat biblioteca și colecția de obiecte interesante ale tatălui său gimnaziului reformat. A decedat în 1906. În tinerețe a scris poezii, iar jurnalul său conține multe aspecte interesante privind istoria orașului.

Continuare, pag. 3

Portul de sărbătoare al bărbaților din Țara Bârsei se caracterizează prin mantaua albastră de postav cu agrafe de argint pe piept, împodobită cu manșete de catifea roșie și cu șnururile aplicate, de culoare verde sau galbenă.

TRADIȚII, ISTORIE

Portul săsesc din Țara Bârsei a pierdut din caracterul său original

Populația țărănească a adoptat din produsele civilizației orășenești, neglijând arta populară specifică

Povestea portului popular al sașilor din Transilvania a ajuns la final, cu prezentarea costumelor din Bistrița și a portului din Țara Bârsei.

O caracteristică a costumelor femeiești din zona Bistrița o reprezintă rochia compusă din două piese, o fustă și un pieptar. Fusta este croită din postav fin de culoare albastră sau din catifea de culoare închisă. În partea de jos, pe o treime din lungimea ei, sunt cusute două panglici de mătase galbenă, iar printre ele este trasă o alta de culoare albastră. Panglicile sunt ornamentale în țesătură cu o broderie de flori colorate. La fusta albastră de postav se poartă o vestă lungă de postav roșu, fără mâneci, croită pe corp. Pieptul și partea de jos a acestei veste sunt brodate cu buchețele de flori multicolore, iar marginea de jos este tivită cu o dantelă lată de tul negru, care atârnă peste coapse. Dantela este brodată cu flori de culoare albă, galbenă sau roz. La rochia de catifea se poartă întotdeauna șorțul negru de tul, împodobit cu broderie albă. Tot la ea se poartă și brăul ale cărui capete brodate atârnă pe spate până la marginea de jos a fustei.

Prin intermediul unor comune înstărite ca Lechința și Singeorgiu-Nou a fost introdusă pe la sfârșitul secolului al XIX-lea, în portul de vară, o rochie de muselină albă - asemănătoare celor în gen rococo - alcătuită dintr-o fustă și dintr-o vestă mai lungă. Fusta confecționată din muselină albă (Mullpandel) se îmbracă peste mai multe poale de pânză, ce cad în formă de clopot. Vesta strâns croită pe corp, lucrată din pânză albă sau din atlas alb, se încheie în față cu nasturi albi și se împodobeste cu dantele cumpărate. Măncile rochiei lucrate din muselină moale, brăul din mătase albastră sau galbenă și șorțul de tul alb, brodat cu flori albe de mătase, sau un șorț dantelat întregesc acest costum vaporos.

Cojocul lung femeiesc purtat la costumul de sărbătoare este prețuit în Bistrița

Pieptarul femeiesc din blană de oaie, purtat iarna, este ornamentat mai ales cu aplicații de piele colorată, înconjurate cu flori brodate cu mătase albastră, roșie și verde. Pe muchia de jos și de jur împre-

jurul deschizăturii de la gât este prinsă o garnitură din blană neagră, de cele mai multe ori de capră. În unele comune sunt prinse, atât pe partea din față, cât și în spatele pieptarului, ciucuri de mătase colorată (Tschutschker), al căror model se bănuiește a fi luat de la românii din părțile Clujului.

Cojocul cel lung femeiesc purtat la costumul de sărbătoare se bucură în Bistrița de o deosebită prețuire fiind înfrumusețat cu multă migală.

Croiul și tehnica ornamentării cu aplicații de piele și cu broderie dau acestor piese un aspect somptuos. Aplicele de piele colorată roșu - cafeniu sunt fixate cu șnururi de mătase roșie. Broderia este executată în diferite tehnici, cu fire de mătase de culoare albastră, roșie, verde, galbenă și violetă. Muchiile cojocului sunt înconjurate de blană neagră. Ciucuri de mătase de diferite culori, mai ales în albastru și roșu, culorile naționale ale sașilor, sunt prinși printre aplicațiile de piele și printre motivele brodate.

În portul de sărbătoare al bărbaților, cămașa cea frumoasă joacă un rol important. Măncile largi sunt prinse de corpul cămășii printr-o cusătură artistică executată sau printr-o dantelă croșetată. Cusăturile transversale ale măncilor sunt lucrate cu arnici de culoare neagră sau cafenie, reprezentând figuri geometrice sau motive în formă de cercei, sau trandafiri. Aceste broderii sunt lucrate uneori "pe dos" modelul apărând în alb pe fond negru sau maron. Cămașa lungă purtată deasupra pantalonilor este încinsă cu un brâu lat. Acesta este lucrat din două fâșii late de piele, de culoare cafenie închisă, cusute sus și jos, formând astfel o pungă ca un buzunar, întrebunțată la păstrarea actelor și a banilor. Partea exterioară este ornamentală cu fâșii de culoare argintie, verde și roșie, într-un motiv des de lalele și lujeri cu flori. Spațiul liber rămas între motive este umplut cu modele de lujeri, flori și spirale. Șerparul se încheie cu trei sau patru catarame. În lățime el atinge 17 cm. Șerparele lucrate pentru țărani români sunt de cele mai multe ori, vopsite în negru, mai înguste, numai motivele de pe ele sunt asemănătoare, deoarece și curelarii români și-au făcut în trecut ucenicia în ateliere săsești.

Pieptarul bărbătesc, fără mâneci, lucrat din piele de oaie argășită de culoare albă, cu lâna spre interior, este încheiat de cele mai multe ori în față cu nasturi

și urechi de piele. Se deosebește de celelalte pieptare din restul teritoriilor populate de sași, prin motivele mai bogate folosite la ornarea sa. Deoarece erau lucrate de către blănarii bistrițeni modelele aplicelor de piele, ale broderiilor de mătase sau lână se repetă în cele mai multe comune.

La portul de sărbătoare, pe lângă cojocul cel lung se poartă și mantaua din pânură neagră din lână de oaie, așa cum provine din satele românești de munte (Kotzen - Mantel). Mantaua are un guler scund, neîndoit, iar clinurile și muchiile sunt împodobite cu șnururi înguste de culoare neagră.

Caracteristică pentru costumul flăcăilor din comunele Dumitra Dorolea și Tirpiu este mantaua lungă lucrată din postav alb de lână. Această haină atârnă mult peste cizme în jos. Deschizătura de la gât este lipsită de guler, iar muchiile din față și cele de jos sunt tivite cu o fișie lată de două degete, de culoare gălbuie - portocalie până la roșu. Deși această manta se îmbracă iarna totuși ea nu se poartă niciodată căciula de miel, ci totdeauna o pălărie neagră de filț cu boruri mari.

Dezvoltarea economică a dus la pierderea tradiției în Țara Bârsei

Portul săsesc din Țara Bârsei a pierdut caracterul său original datorită cadrului economic în care s-a dezvoltat populația din această zonă. Condițiile economice înfloritoare au determinat un progres material în viața țăranilor de aci. Acest progres a fost însă în dezavantajul artei populare tradiționale. Populația țărănească preferă din ce în ce mai mult produsele civilizației orășenești, neglijând arta populară specifică, care a dispărut aproape cu totul, chiar în portul popular.

Îmbrobodirea femeilor care se făcea cu un vâl de culoare roșie nu mai este uzuală. În locul ei a apărut o scufie neagră de catifea, care este împodobită în față în jurul obrazului cu dantele late în formă de raze îndreptate în sus. Scufia are o panglică în față și alta în spate. Panglicile sunt de catifea sau mătase neagră, late de 10 - 12 cm și împodobite cu modele de flori sau lujere din fire de aur sau argint, sau din mătase colorată.

Panglica este prinsă de scufie în față

Miri în costume tradiționale, zona Bistrița

sub bărbie și se leagă într-o fundă ale cărei capete atârnă până la talie. Panglica din spate este fixată de scufie într-o fundă lată și atârnă pe spate. Această scufiță zisă Kroner Haube este ultima piesă de port femeiesc păstrată, care se poartă în Țara Bârsei duminică, chiar și la rochia modernă orășenească, uneori chiar cu mantaua încrețită.

Portul de sărbătoare al bărbaților din Țara Bârsei se caracterizează prin mantaua albastră de postav

Fetele confirmate mai poartă un cilindru îngust de catifea neagră înalt de 10 cm. Înainte de a se pune cilindrul, se leagă peste creștet o panglică lungă, roșie (Zep), ale cărei capete atârnă pe spate până la tivul rochiei. În afară de aceasta se leagă în dreptul cefii o panglică - galon din catifea albă sau mătase, ale cărei capete atârnă pe spate până mai jos de talie. Panglica aceasta este brodată în aur sau cu mătăsuri colorate, în motive de flori și lujere. La aceasta se poartă o rochie croită după modele vechi, din stofă gălbuie, iar peste ea mantaua neagră încrețită. Portul de sărbătoare al bărbaților din Țara Bârsei se caracterizează prin mantaua albastră de postav

cu agrafe de argint pe piept, împodobită cu manșete de catifea roșie și cu șnururile aplicate, de culoare verde sau galbenă. Pălăria străveche, înaltă, de păsă, cu panglica de catifea în carouri, a fost înlocuită cu pălăria moale de oraș.

În general, în portul de sărbătoare al sașilor din toate centrle s-au păstrat vechile forme țărănești tradiționale datorită frumuseții croiului și simptoizității ornamenticii. Ornamentele folosite cu precădere sunt cele geometrice în formă de stea, cele florale în stilul Renașterii și în deosebi imaginile de oameni și animale stilizate foarte ingenios. Ca o caracteristică ce definește portul sașilor din Ardeal apare folosirea pielei, a catifelei și a metalului, care servește de cele mai multe ori pentru podoabele aplicate.

Culorile precumpănitoare sunt roșul, albastrul și negrul, pe care le întâlnim în mai toate piesele de port ale sașilor.

Aceste trăsături distinctive dau un aspect pitoresc și caracteristic costumului popular săsesc. Portul popular săsesc a avut o dezvoltare proprie datorită condițiilor istorice și economice specifice în cadrul cărora s-a format. El reprezintă tradițiile, obiceiurile și felul de viață al acestei harnice populații din România.

Bibliografie: Iulius Bielz
Portul popular al sașilor
din Transilvania, București 1956

Ultimele personalități prezentate în Monografia orașului din anul 1908

Urmare din pagina 2

Dr. Vajay Károly

Primar, născut la Satu Mare în 1862. A obținut o diplomă de avocat, a participat la mișcările civice, culturale și religioase din oraș. A participat activ la naționalizarea școlilor confesionale de până atunci. Este primar din 1907.

Valkovics János

Autor de articole financiare și funcționar public, născut în 1850. A purtat diferite funcții în instituțiile financiare. A publicat multe articole în ziarele centrale și locale cu caracter economico-financiar.

Vári M. Miklós

Preot reformat. Atât știm despre el că în anul 1635 a fost profesor la școala reformată din Satu Mare.

Poeziile lui au apărut în volumul cu titlul „Praxis Pietatis”. În 1637 a devenit preot la Seini.

Dr. Veréczy Ernő

Avocat, născut în 1881. Din 1908 membru de consiliu. Scrisese articole cu conținut politic, social și economic pentru ziarele locale. După ce a fost colaborator principal a ziarului Szatmár, acum este colaborator al ziarului Szamos.

Veszprémi Dezső

Profesor la gimnaziul cat. regal din 1907, s-a născut în 1878. Opere: Kisebb értekezések és színházi kritikák (Prelegeri mai mici și critică de teatru). A rostit cuvântări festive cu diferite ocazii, a ținut prelegeri despre spiritism și despre influența romantismului francez asupra literaturii noastre.

Veszprémi Gergely

A fost adus în 1707 la Satu Mare ca profesor la gimnaziul reformat. Având în vedere că era încă în construcție casa profesorilor, Francisc Rákoczi al II-lea i-a permis să locuiască într-una dintre clă-

dirile rămase goale. I s-a permis acest lucru și de către comandantul suprem al oastei, Károlyi Sándor, până când s-a construit casa profesorilor în 1717. A publicat poezii în volumul „Honor posthumus”.

Viski Károly

Judecător pensionar al curții supreme, născut la Satu Mare în 1842. A avut o carieră juridică importantă. A fost și curatorul bisericii reformate din Mintiu. A scris multe articole de interes public în ziarele locale.

Dr. Wolkenberg Alajos

Profesor de teologie, născut la Satu Mare în 1871. A fost hirotonit în 1893, din 1894 este profesor la institutul teologic al diecezei, iar din 1905 director adjunct al acestei instituții. Și-a obținut titlul de doctor la universitatea din Budapesta.

Opere. În 1869 el a scris istoricul institutului teologic din Satu Mare, într-un

alt volum a publicat istoricul materiilor predate la acest institut, în 1897 a devenit redactor adjunct al ziarului Heti Szemle. În anul 1899 a câștigat un premiu al universității din Budapesta cu cartea lui cu titlul „Spiritismul”. La Satu Mare a publicat cărțile: Nagyböjti Szentbeszédék (Predici de Postul Mare), 1903; Jézus szive a kegyelmek napja (Inima lui Isus, zilele milei); Colombiere Kolos S. J. élete és lelki naplója (Viața și jurnalul de suflet al Fratelui Claude de la Colombiere). A publicat multe articole în ziarele și revistele de specialitate din capitală și în cele locale.

Zahoránszky István

S-a născut în 1868. A purtat diferite funcții publice, mai ales în biserica romano-catolică. A scris două studii științifice mai lungi care au fost premiate la universitate: A római pápa primátusa (Primatul papei de la Roma) și A dogmatikus hagyomány és a protestantizmus (Moștenire dogmatică și protestantis-

mul), apărute în 1891, resp. 1892. A scris multe articole și în presa locală.

Zombori Gedő

Profesor reformat și redactor. Între 1862-1868 a fost profesor ordinar la gimnaziul reformat din Satu Mare. În 1868 a acceptat postul de preot reformat la Megyaszó (Ungaria) și a părăsit școala din Satu Mare.

Are următoarele opere individuale publicate: Fény és Árny, történelmi beszédek (Lumină și umbră, istorisirii istorice), Satu Mare, 1862, 2 volume; Magyar királyság földrajza (Geografia regatului Ungariei), 1863; A heidelbergi káté értelmezése (Explicația Catehismului de la Heidelberg), 1866; Az úttörők, regényes korrajz a magyar prot. egyház történetéből (Pionierii, descriere romanică de epoci din istoria bisericii protestante maghiare), 1866. El a redactat și ziarul Szatmári Tárogató (Taragot sătmărean) între 1862-1867.

Veres Istvan, Adriana Zaharia

Experiența de iconar, în care redarea luminii suprafirești are o importanță crucială, răzbate și în peisagistica lui George Dan. Lumina scaldă cadrele naturale alese și pare să topească formele în culori deschise și tușe largi, soliditatea fiind mai curând sugerată decât redată ferm.

Pictorul George Dan intră în al cincilea deceniu de carieră la Satu Mare

La sediul Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale din Satu Mare s-a deschis vineri după prânz o nouă expoziție personală a pictorului George Dan, ocazie cu care a fost reînscrisă și galeria de expoziții a instituției.

La trei ani de la retrospectiva aniversară la împlinirea a 60 de ani de viață, care a avut loc la Muzeul de Artă Satu Mare, pictorul născut în Ilfov revine în fața publicului cu 33 de lucrări dintre cele mai recente, expoziția intitulându-se "Anotimpuri".

La vernisaj s-au adunat mulți colegi artiști, prieteni și admiratori ai pictorului, iar cuvintele introductive au aparținut directorului Centrului Culturii Tradiționale, Robert Laszlo, și preotului ortodox Cristian Chindriș, parohul bisericii din Păulești, unde George Dan a lucrat ca iconar și pictor bisericesc. Prezentarea carierei artistului a fost făcută de Ștefan Enyedi, acesta prezentând etapele creatoare ale pictorului adoptat în ultimele patru decenii de lumea artistică sătmăreană. În spiritul bonom și hâtru pe care i-l cunoaștem de mult timp a vorbit asistenței și George Dan, iar momentele muzicale ale vernisajului au fost prezentate de folkistul George Negrea.

Cu ocazia acestei expoziții a fost reînscrisă galeria de artă a Centrului Culturii Tradiționale, renovată la standarde moderne prin contribuția unui designer care a lucrat inclusiv la Muzeul Guggenheim din New York. Noua înfățișare a galeriei pune mai mult în valoare lucrările expuse, cu atât mai mult acum, când lumina este în arta lui George Dan elementul esențial.

Ștefan Enyedi, George Dan, directorul Robert Laszlo și preotul Cristian Chindriș, parohul ortodox din Păulești

Patru decenii în lumea artei

Pictorul George Dan s-a născut pe 14 februarie 1957, în județul Ilfov. De-a lungul carierei sale începute în anii 1980 a participat la numeroase expoziții și tabere de creație. A studiat pictura sub îndrumarea profesorului Ion Popdan la Școala Populară de Artă din Satu Mare. Operele sale se găsesc în colecții particulare din România, Italia, Franța, Germania, Olanda, Canada, SUA. Pictorul abordează o mare varietate de tehnici:

ulei, tempera, culorile acrilice, pastelul, fresca. A creat icoane, picturi și fresce care se regăsesc în locașuri de cult și instituții de prestigiu din județ, dintre care se cuvin pomenite Capela ortodoxă din Odoreu, Mănăstirea Portărița, Consiliul Județean Satu Mare, Primăria Satu Mare. A realizat iconostasul Bisericii ortodoxe din Păulești, parohie păstorită de părintele Chindriș, iar câteva icoane pot fi admirate și la Castelul Károlyi din Carei.

Prima expoziție sătmăreană a lui George Dan a avut loc în 1981 la Muzeul

de Istorie din Satu Mare, cu portrete realizate în Oaș, în împrejurimile Turțului. A urmat, puțin înainte de sfârșitul regimului comunist, o expoziție găzduită de Teatrul de Nord. După 1990 a expus lucrări în pastel la Hotelul Dacia, după care s-a consacrat artei religioase, realizând în 1994 fresca din Capela ortodoxă din Odoreu și trei ani mai târziu o lucrare similară la Mănăstirea Portărița. A început și activitatea de pictor de icoane, fără a părăsi însă cu totul peisagistica.

În 2002 se revelează publicului și ca un foarte talentat portretist, dar icoanele vor rămâne principala sa preocupare în următorii ani. După 2010 expune în mai multe rânduri sub egida Asociației Artiștilor Plastici din Satu Mare, iar în 2011 realizează iconostasul bisericii din Păulești. Expune mai apoi la Cluj-Napoca și Baia Mare, iar în 2017 are loc o impunătoare expoziție retrospectivă la Muzeul de Artă, în care au fost reprezentate toate genurile și tehnicile artei plastice care l-au preocupat. Anul trecut și-a surprins plăcut prietenii și admiratorii cu o mică expoziție de portrete ale unor oameni de cultură sătmăreni, în care reușea să surprindă cu ochi alert de caricaturist trăsăturile cele mai personale ale subiectului ales - inclusiv ale lui însuși, George Dan fiind și un excelent autoportretist. Expoziția deschisă vineri este dedicată însă în întregime naturii.

Poezia luminii naturale

Experiența de iconar, în care redarea luminii suprafirești are o importanță crucială, răzbate și în peisagistica lui George Dan. Lumina scaldă cadrele naturale alese și pare să topească formele în culori deschise și tușe largi, soliditatea fiind mai curând sugerată decât redată ferm. Granițele naturale sunt și ele estompate, lucru vizibil mai ales în peisajele autumnale și hibernale, pictura sa redând, ca să folosim o expresie a lui Beethoven, mai curând stări sufletești decât imagini naturale. Așa cum florile sale par irigate de sentiment și capătă o gravitate a prezenței, cumva iconografică ea însăși. Poezia luminii naturale și spațiul proaspăt înnoit încarcă aceste tablouri cu sens, ca o recapitulare a unei cariere ce intră în al cincilea deceniu sătmărean al său.

Artiștii Fotoclubului din Carei au adus "Puncte de vedere" în holul Consiliului Județean

De câțiva ani artiștii fotografi din Fotoclubul "Vasile Venig Laszlo" Carei expun în fiecare stagiu a Asociației Artiștilor Plastici din Satu Mare, locul predilect al expozițiilor acestora fiind holul Consiliului Județean. Ediția 2020 a avut loc joi spre seară și s-a intitulat "Puncte de vedere".

Colecția de lucrări create în 2019 și expuse deja la Castelul Károlyi a fost realizată de dr. Hágó Attila Nándor, Bikfalvi Zsolt A.FIAP, Dragoș Georgescu, Marius Georgescu, Farkas Alexandra, Csomai Dávid, Enyedi Zsolt și Simay Zsolt. La vernisaj au participat doi membri fondatori și conducători ai clubului, Hago Attila Nándor și Bikfalvi Zsolt, care au oferit amănunte despre conceptul ilustrat de lucrări și procesul de creație al acestora. Alături de ei s-a aflat și Alexandra Farkas, care a crescut (literalmente) ca om și ca artist în ultimii ani alături de colegii din Fotoclub.

Expoziția cuprinde portrete expresive și peisaje în două maniere distincte: unele caută oglindirea naturii în luciul apei, altele se avântă în

Bikfalvi Zsolt, Alexandra Farkas și Hago Attila Nándor la expoziție

tărâmul norilor sau scrutează orizontul. Interesante sunt și câteva fotografii alb-negru din universul adolescenței feminine, dar și unele instantanee simbolice din jocul "de-a v-ați ascuns" al vieții.

A cântat, intens și impecabil,

folkista Loredana Morar. Au întâmpinat cu cuvinte frumoase expoziția Mircea Deac, managerul Școlii de Arte, și Gergely Csaba, președintele AAP Satu Mare. Fotografii pot fi admirate până în 18 martie.

Peste 550.000 de opere de artă s-au vândut anul trecut în lume

Numărul de opere vândute la licitație a bătut recordul în 2019, chiar dacă piața de artă la nivel global este în scădere cu 14%, indică raportul anual pentru anul trecut al Artprice, liderul mondial în informații despre piața de artă, anunță AFP.

550.000 de loturi de pictură, sculptură, desen, fotografie, stampă, instalație, față de 539.000 de loturi în 2018, au fost vândute la licitație în toată lumea în 2019 pentru un total de 13,3 miliarde de dolari. Este vorba despre cea mai mare circulație de opere înregistrată vreodată în sălile de vânzare.

În termeni de cifră de afaceri, piața de artă înregistrează o scădere de 14% în raport cu 2018 când a atins suma de 15,5 miliarde.

Taxele incluse au rămas stabile, la 38%, așa cum indică prețul la nivel global (+0,48%).

Acest studiu anual este realizat pe vânzările la casele de licitații publice (cu taxele cumpărătorului incluse). Ele adună doar picturile, sculpturile, desenele, fotografiile, stampele, filmele, instalațiile, tapiseriile, cu excepția antichităților, bunurilor culturale anini-

me și mobilierului.

Fapt rar, Franța a avut cea mai bună creștere la nivel mondial, reluându-și puțin câte puțin rolul de mare putere în domeniul artei, cu o cifră de afaceri de 827 de milioane de dolari (+18%).

Statele Unite, cu 4,6 miliarde de dolari, depășesc China (4,1 miliarde) și Regatul Unit (2,2 miliarde).

China a înregistrat o scădere cu 9% față de Statele Unite (-22%) și Regatul Unit (-21%). Aceste trei mari puteri pe piața de artă adună 82% din produsele vândute la nivel mondial. Apropiindu-se de miliardul de dolari, Franța devansează Germania (268 de milioane), Italia (207 milioane) și Elveția (110 milioane).

În 2019, segmentul artei pe piața românească a atins un nou record. Observăm, de la an la an, o creștere considerabilă, dar organică, a interesului investitorilor pentru piața de artă românească. Rezultatele consistente obținute pentru segmentul de artă clasică, al marilor maeștri ai artei românești, indică o apreciere, ce era previzibilă, pentru arta de patrimoniu, muzealizabilă, a cărei prezență în colecții și în piața liberă se împuținează de la an la an, conform statisticilor unei importante case de licitații din țară.

“E nevoie să ne adaptăm repertoriul și formula de abordare a concertelor și așa orice tânăr care își dorește să își lărgască orizontul, nu neapărat de cunoștințe, dar mă rog, de experiențe, se simte bine și rezonază. Cu orice formă de artă, până la urmă. Rolul nostru e dublu, aici la filarmonică. Avem și rolul de a conserva arta, dar și cel de a educa publicul și viitorul public, în special”.

INTERVIU

Violonistul Vlad Răceu: rolul nostru este de a conserva arta și de a educa publicul

Am profitat de prezența la Satu Mare, în 20 februarie, într-un concert simfonic la Filarmonica de Stat Dinu Lipatti, a violonistului sătmărean Vlad Răceu. Cu atât mai mult cu cât, în 27 februarie, solistul concertist al filarmonicii sătmărene, concert maestrul al Filarmonicii de Stat Transilvania, își serbează ziua de naștere. Bineînțeles, ne alăturăm familiei, prietenilor și admiratorilor săi pentru a-i transmite un sincer “La mulți ani!”.

În rândurile de mai jos, vă invităm să pătrundeți în universul magic al notelor muzicale, în acorduri de vioară, univers în care a venit pe lume Vlad Răceu, copil născut din doi violoniști talentați, artist care până în momentul de față are un palmares pe măsura talentului său, cu peste cinci sute de recitaluri și concerte. E invitat permanent în festivaluri naționale și internaționale, concertând frecvent ca solist, dar și ca membru în numeroase ansambluri camerale. Vlad Răceu a început studiul violii la vârsta de 6 ani, sub îndrumarea tatălui său, iar la 8 ani a debutat alături de Orchestra Filarmonicii din Satu Mare.

- Vlad, ca de fiecare dată, ne bucură prezența ta pe scena Filarmonicii de Stat Dinu Lipatti din Satu Mare și spunem asta în numele unei săli pline, în numele unui public cunoscător. Cum e să cânti la Satu Mare?

- Mă simt foarte bine de fiecare dată pe scena filarmonicii noastre. Vin acasă, vin în locul în care am crescut. Da, pentru mine Filarmonica de Stat Dinu Lipatti este acasă.

- Ai putea să îți faci o scurtă descriere, cine e omul Vlad Răceu?

- Sunt un familist convins! Sunt căsătorit, am un copilăș minunat, vă mărturisesc că familia este pe primul plan, iar apoi meseria. Născut și crescut la Satu Mare, acum, după 14 ani de când locuiesc în Cluj, pot să spun că ponderea se echilibrează oarecum, încă cinci ani și sunt la egalitate ca perioadă trăită în Satu Mare și Cluj-Napoca. Am început studiul violii de mic. Am studiat până în liceu cu tatăl meu, maestrul la Filarmonica Satu Mare, apoi am studiat în Cluj - Napoca, în clasa regretatei profesoare Victoria Nicolae. Am făcut studiile de licență la Academia de Muzică Gheorghe Dima din Cluj - Napoca, am urmat masteratul și doctoratul.

- Totul începe din copilărie...

- Da, influența e de acasă, cu siguranță, ambii părinți fiind violoniști. Din curiozitate, am luat vioara în mână la o vârstă fragedă, pe la 3 - 4 ani. Acum și fiul meu, care are 2 ani și 9 luni, ia vioara în mână. Nu îl încurajez, nu îl descurajez. Ce simte el, aia va face. Așa s-a întâmplat și cu mine. Nu îmi amintesc exact cum a fost atunci, pe vremea când eram eu mic, doar că după câteva încercări de a mă juca cu instrumentul, tata mi-a adus o vioară mică. Și iată că de atunci, de aproape 30 de ani, cânt...

- De ce să alegem studiul violii,

Vlad a studiat până în liceu cu tatăl său, maestrul la Filarmonica din Satu Mare

Studiul violii ne dezvoltă laturile creative mult mai repede

Împreună cu soția și băiatul de doi ani

Vlad?

- Vioara este un instrument destul de dificil, la început. Spre deosebire de pian, la care în clipa în care apeși o clapă, sună, la vioară sunetul se formează în timp. Și într-un timp destul de in-

delungat. La început scârțâie. E un sunet destul de neplăcut pentru copil. În schimb, satisfacția este probabil alta pentru că la pian e simplu, ca și cum te-ai așeza la o masă și ai cânta. În schimb, când ai în mână vioara, ca și

copil te simți important, apreciat. Da, sunt și dezavantaje, să le numesc așa, în sensul că poziția e destul de nefirească și ea poate cauza dureri de spate sau ale membrilor superioare mai încolo. Însă, studiul violii ne dezvoltă la-

turile creative mult mai repede, cum e intonația muzicală. Totodată dezvoltă personalitatea fiecărui copil ce începe să cânte la ea pentru că emisia muzicală de pe un instrument cu coarde sau de suflat este mult mai personală decât cea de pe pian sau percuție ori alte instrumente ce rezonază prin lovire.

- Ai avut modele?

- Personal, nu pot spune că am avut un model anume. Am încercat să fur, desigur cu ghilimelele de rigoare, de la cât mai mulți. Cu siguranță unii colegi de-ai mei au avut. În cazul meu, apropierea de muzica clasică a venit foarte natural, bineînțeles și de acasă, dar așa spune că și de aici, de la filarmonică, unde nu era nicio zi de joi în care să nu fiu prezent la concerte. E un limbaj care trebuie ascultat de la cineva care l-a înșușit ca o limbă maternă.

- Palmareșul bogat înseamnă multă pregătire în spate. Cum e o zi obișnuită din viața ta?

- O zi obișnuită înseamnă și multă pregătire. Nu atât de mult fizică, cum era în anii de dezvoltare, fizic sunt ținut în priză de funcția pe care o am la filarmonica din Cluj, cânt, mă pregătesc de concertele solo, dar nu mai am nevoie de o pregătire ca în copilărie sau adolescență. Acum, în cazul meu, pregătirea e mult mai creativă și artistică. Sunt permanent în căutarea de surse de inspirație, comparații, perfecționări. Căutările acestea îmi poartă pașii în muzică, dar și în alte arte, în experiențe personale, film, artă culinară, oriunde, pe orice țărâm din lume. Încerci practic să transpui cumva pe instrument ceea ce simți, să rezonzi cu partitura ce o interpretezi și să o transpui printr-un limbaj non-verbal.

- Ce mesaj le-ai transmite celor tineri, și nu numai, să treacă pragul filarmonicii?

- Pot să transmit și generației tinere, dar și filarmonicilor în general un mesaj. E nevoie să ne adaptăm repertoriul și formula de abordare a concertelor și așa orice tânăr care își dorește să își lărgască orizontul, nu neapărat de cunoștințe, dar mă rog, de experiențe, se simte bine și rezonază. Cu orice formă de artă, până la urmă. Tot instituțiile de spectacole, filarmonică sau operă, cizează și tinerii și pe cei trecuți de prima tinerețe. Rolul nostru e dublu, aici la filarmonică. Avem și rolul de a conserva arta, dar și cel de a educa publicul și viitorul public, în special. Publicul e destul de îmbătrânit, asta e cam peste tot în țară și nu numai. Din fericire, încetul cu încetul începe să se pună accentul pe concerte educative pentru tineret. Nu e o treabă ușoară pentru că instituția deservește de fapt mai multe păături sociale, mai multe categorii de oameni, sigur, nu are o țință anume, dar cumva trebuie să se plieze pe necesitățile tuturor.

Vlad Răceu a fost aplaudat la scenă deschisă în concertul simfonic de joi, 20 februarie, de la Satu Mare, dirijor Mihnea Ignat. Într-unul din numerele viitoare ale Suplimentului Informația de Duminică veți avea ocazia să citiți un interviu realizat cu Mihnea Ignat, unul dintre reprezentanții de seamă ai noii generații de dirijori români.

A consemnat Ioana Vladimirescu

Ioan Nistor: Că România a fost adusă în stadiul de cobai și sursă umană e evident. Dar de cine? De cei ce ne vor răul – ni se va spune, de cei ce vor să fim o colonie, o piață de desfacere, o gubernie... Dar de treizeci de ani, tu, politician român, ticălos, nesătul, însetat de putere, pus doar pe căpătuială, ai fost un îngraș cu pene albe? Unde ai fost?

Ioan Nistor

Nu România este de vină!...

Încerc o relatare cât mai exactă... Coadă la un bancomat. Lucru rar. Ni se spune că e o defecțiune de moment și că va dura cinci minute pentru a realimenta mașinăria. Trec cele 5 minute și... nimic. În față, un tânăr cu aere străine (mai ales în accent), se impacientează. Refrenul: „Numai în România se poate așa ceva...” Prin geam vedem un tânăr care robotește de zor, dă din mâini a neputință, apoi vorbește la celular... Așteptăm. Mai trec cinci minute. Tot nimic. Colegul meu de... coadă nu mai are răbdare, dar nu pleacă, ține să-și etaleze „ideile”. Scara epitetelor suie, suie: „incredibil, nepuțință, neștiință, incultură, primitivism, mizerie națională...” Și invectivele la adresa românilor, a României, ajung la formule de evitat la ore matinale. Conchide: „De-aia pleacă românii din țară!” În interior, sosește un alt specialist. Nici el nu pare să dea de capătul firului... Interlocutorul meu e gata să intre... Dă de înțeles că se pricepe la electronică, la IT, și înțeleg că, dacă ar fi el acolo, n-ar mai exista probleme... Același refren: „Numai în România... o să plece toți din țara asta...” Și toarnă alte înjurături la adresa României, la adresa românilor. Deduc: el nu mai este... E deștept, s-a dus la timp... Revin. După cum se vede, depanatorii chemați nu se pricep. Dar, când vor

ști meserie, vor pleca. Vor veni alți nepricepuți să ne exaspereze, dar vor pleca și ei... Că România a fost adusă în stadiul de cobai și sursă umană e evident. Dar de cine? De cei ce ne vor răul – ni se va spune, de cei ce vor să fim o colonie, o piață de desfacere, o gubernie... Dar de treizeci de ani, tu, politician român, ticălos, nesătul, însetat de putere, pus doar pe căpătuială, ai fost un îngraș cu pene albe? Unde ai fost?

Întrebarea „de ce pleacă românii?” are niște răspunsuri care cer luciditate și memorie. Nu pentru „un trai mai bun” s-au dus, nene, ci din disperarea că vor muri de foame, ei și copiii lor, din teama de a supraviețui într-o țară a jafului făcut de toți trepădușii politici cu obrazul gros, toleranți de legile făcute de ei. Dar marii analiști, unși cu toate alifile, cu antenele întoarse spre cei ce le livrează „mălaiul”, nu au timp să provoace dezbateri pe această temă. S-ar face de râs, și-ar devoala opera de manipulare. Și nouă, cetățenilor contribuabili, nu ne rămâne decât să constatăm că specialiștii vor continua să plece, după care, prin țară va bate vântul. Și ce folos că, într-un final, se va stabili că de vină e lungul șir de politicieni ticăloșiți de după 1990, ajutați de parlamentari cu bube în cap, de moderatori fanatizați care ajută partidul-

stat să trăiască în minciună, de amplexii cu buzunare speciale, de o justiție nu oarbă ci chioară, cu un ochi la coduri, cu altul la tăcut?... Dar oare noi, fiecare în parte, n-avem nicio vină? Niște politicieni trădători n-au avut grijă de popor și în consecință au rămas... FĂRĂ POPOR. Dar poporul unde este? E nevoie doar de o minimă informare, de refuzul de a fi manipulat, apoi se cere un răgaz de zece minute și niște ochelari buni. O dată la patru ani!

Diferența dintre partide poate fi exprimată în două propoziții: dreapta adună pentru a dezvolta economia, stânga risipește pentru a aduna voturi. Vede lumea! Dacă socotim bine, în cele trei decenii de democrație (sub asediul!), timp de 26 de ani, alegătorii au urcat în fruntea bucatelor plutoane de politicieni care AU RISIPIT cu elan. Inclusiv populație, cam cinci milioane... În locul investițiilor care creează locuri de muncă, în loc să adune bani albi pentru zile negre, neatenți la crize, la secetă și inundații, la coronavirus, la erori și alte pedepse, s-au împrumutat și au risipit. Din interes politic. Partidul mai presus de Țară. Partidul întemnițatului Dragnea a actualizat un principiu folosit de Partidul Comunist din România prin 1947: cu cât facem țării mai mult rău, cu atât e mai bine pen-

tru noi, tovarăși! Un obiectiv călăuzitor de la Lenin încoace. Suntem victimele prostiei, orgoliilor, chichițelor procedurale și unor curteni politizate. Așa că, acolo e vinovăția, stimați concetățeni din diaspora supărați pe România! Nu Țara v-a palmuit în 10 august 2018, ci mâna lungă a guvernului manevrat de un impostor. Și mâna celui ce pune votul în urnă. Dar vom ajunge oare să stăm cu mâinile încrucișate decretând că numai Dumnezeu ne mai poate ajuta!?

Un politician englez îngâmfat, Nigel Farage, și-a teoretizat „ambățul” Brexitului și l-a pus în operă. La noi a apărut după 1990 o armată de Nigel Farage din clocitoarele FSN-ului, încât s-a creat o filozofie a democrației iliesciene, bazată pe izolarea de Europa, de democrație și de românii care căutau un loc de muncă în Occident. Acum se vede că lozinca „Nu ne vindem țara!” avea un codicil ascuns norodului. Suna astfel: Nu ne vindem țara pentru că vrem s-o împărțim între noi, iar când se va goli sacul vom pune la bătaie tezaurul adunat trudnic din sudoarea poporului. Ceva mă îndeamnă să cred că tipul de la coadă, dacă ar fi fost major prin 1990, ar fi tipat și el pe la televiziunea mincinoasă că Rațiu și Coposu vor aduce boierii! Acum ar putea observa că boierii dlui Iliescu sunt de

fapt baroni și grofi: Mazăre, Opreșan, Dragnea, Olguța V., Dăncilă, Ciolacu, Zgonea, patronii televiziunilor ridicole, ba chiar și prietenul lui Erdogan, care miroase încă a fum de la Colectiv și n-a mâncat usturoi, e pe acolo. Și vai, ce lungă e lista, încât se sperie mintea mea de cetățean greu de turmentat de cotonogeaia politică!

Livia Mărcan

Un câine ca oricare

Cine este Cuțu? Aștept cu sufletul la gură să mă întrebați ca să pot da drumul avalanșei curriculare a fastuosului personaj. Știu, am folosit un cuvânt pretențios, dar vă cer răbdare și îndurare. Puteți să mă credeți pe cuvânt că personajul merită să-i acordați încredere, altfel nu i-aș fi dat loc de frunte într-un material publicat într-un cotidian de mare tiraj, ca acesta.

Cuțu nu este altul decât fostul Jonny, vîetate care a venit pe lume în ziua de naștere a lui Alexandru cel Mare. Sigur, mă veți întreba, dumneavoastră, în mod justificat, atunci de ce puilul nu a fost botezat cu numele de Alex, așa cum ar fi făcut orice om cu scaun la cap?

Întrebarea vine de la Tudor' S și Darius &C., niște copii. Nu pot să răspund și să-i dezamăgesc, dar pot să bifez ziua în care Jonny a devenit Cuțu. Aici sunt OK. Nu cumva să vă treacă prin cap că sunt vorbitoarea și simpatizanta vreunei limbi, din care provine cuvântul anterior rostit, Jonny. Nici vorbă! Nu că nu aș fi încercat, dar nu s-a prins nimic de mine. Eu am rămas incremenită în italiană și franceză. Dar fiți liniștiți, nu am scăpat de dinamica societății românești nepe-depsită. Curând voi ajunge să nu mai în-

țeleg ce vorbesc contemporanii, mai ales cei aflați în pas cu vremea, oamenii de lângă mine nu voi putea citi meniurile, nu voi putea comunica cu alții din lipsă de vocabular. N-aș vrea să vorbesc într-un ceas rău, dar în aceeași situație vor fi și mulți alții, vorbitorii onești.

Cum a decurs ziua în care stăpânul-prim și-a botezat cățelul Jonny? Nu știu să răspund. În schimb pot să vă dau detalii despre păcatele nedeclarate ale eroului meu, cățelul Cuțu. Povestea începe cum așa: stăpânul care l-a vândut pe mulți euro(leul s-a depreciat, o știe toată lumea) a oferit în schimb un pui de „dog” german, dar noul stăpân a cumpărat un câine de altă rasă.

Cu toate acestea Jonny a fost bine primit, el fiind un cățeluș jucăuș, care rodea pantofii stăpânului, mușca vizitatorii, dar era iubitor de copii. Ce să faci? Moda cere să ai la casă un câine.

Adevărul despre Jonny a ieșit la iveală după un timp, când actualul tată l-a dus la veterinar, îngrijorat că „dogul” său nu mai creștea deloc. Se știe că piticii au fost mereu priviți de sus, cu superioritate de caninele dotate, și nu voia ca minunăția lui de câine să trăiască tragedia asta. Mîrarea i s-a transformat în furie când a

aflat că Jonny nu este ceea ce credea el. Adică un „dog”. Dar, răul fusese înfăptuit, iar tatăl-cumpărător s-a întors cu fostul Jonny, actual Cuțu, la ai săi. Cum au reacționat ai lui, mi-ar fi greu să-mi imaginez, refuz să gândesc asemenea probleme capitale și atât de delicate. Poate că, Cuțu a reacționat conform analiștilor canini la toate capitolele. S-a făcut mic, mai mic, tot mai mic, umil, ca să nu-și supere stăpânul și familia acestuia. Noroc că Desdemona și Veneția, fetițele casei și fratele lor Bin Laden îl adorau.

După vreo cinci ani stăpânul a fost nevoit să părăsească țara, așa că fostul Jonny a ajuns în casa mea. Mereu am avut câini mari dar Jonny aducea mai mult cu o pisică. Dacă m-aș fi inspirat din eroii zilei ar fi trebuit să-l botez Brexit, Moțiune de cenzură, Recalcularea pensiilor speciale - nume la ordinea zilei. La fel de bine puteam să-i spun Deladda, Charlotte (după numele unor scriitoare intens traduse pentru interesul cititorilor amatori de evadări în lumea contorsionată a eroticului romantic rafinat). Puteam să-i spun, Donald, Trump, Putin, Gagarin, Vic, Marco, Giorgio, Superman, și câte altele necunoscută mie.

Acum îmi pare rău că i-am spus Cuțu

și nu i-am consolidat personalitatea cu cel de Merkel ori prințul Harry. Cuțu, alintat Cuțu-Cuțulache, mai face din când în când câte o criză de vanitate, din vremea în care se credea „dog” sadea, mai stă în cap scoțând sunete bizare, dar nimeni nu-l ia în seamă. Mai mult ca sigur, face experiențe ca să vadă cum îi va fi viața în stradă în vremuri de restriște.

Dacă l-aș fi botezat acum așa fi avut la dispoziție și alte nume: Europa, America, Darius A.B.C #C, S, Atlantic, Internet...

Ce-i drept, pe mine mă dau peste cap ieșirile lui Cuțu! Parcă mai contează astăzi dacă sunt Tudor' S sau Darius A.C? Oricum numele de: Ion, Maria, Vasile, Grigore, Constantin, Florica, Ana...nu mai sunt în ton cu veacul. Pe ici pe acolo le mai auzi, sub imboldul Internetului, bată-l vina, rușinate parcă de huzurul lor strămoșesc, că ți se prezintă: Io, Vasi, Grig, Costi, Flori! Dar câte mai auzi! Doar Maria a avut orgoliul să-și păstreze aproape integral personalitatea și-și zice Mary.

Și, apoi, vorbind de una și de alta, putem spune că cu Moțiunea de cenzură ne-am familiarizat. Ca urmare, semenii

ar putea să-i numească copiii și cu numele ei. De ce nu? Nu-i lipsește nimic Moțiunii de cenzură să devină un nume. Lăsând gluma la o parte, constatăm că grav a fost avariata onomastica limbii române după instituirea liberei circulații și adoptarea Internetului ca Biblie.

M-am luat cu vorba și nu v-am răspuns la întrebarea de căpătăi, cine este Cuțu?

Un câine ca oricare altul.

Zece edituri, în proces cu “Bookster”

Biblioteca pentru corporațiști “Bookster” a fost dată în judecată de un număr de zece edituri din România. Printre acestea se numără: Polirom, Rao Distribuție, Nemira Publishing House, Humanitas. Lor li s-a alăturat și asociația Editorilor din România. Motivul: concurență neloială, scrie Ziarul Financiar.

În procesul intentat anul trecut este implicat și Ministerul Culturii, instituția care oferă avizele de funcționare pentru bibliotecile din România, conform sursei citate. Editurile au dat în judecată “Bookster” pentru că dezvoltarea acestei bibliotecile ar afecta vânzările. Pe de altă parte “Bookster” nu cumpără direct de la edituri, ci de la librării.

Lansat acum șapte ani de doi antreprenori, biblioteca pentru corporațiști

dezvoltată a împrumutat peste 2 milioane de cărți în 2018 (ultimul an pentru care există date). La nivelul aceluiași an, în total, circa 150.000 de salariați din 600 de companii din România au avut acces la serviciul de bibliotecă la birou prin Bookster. Dintre aceștia, 60.000 erau abonați activi, mai exact împrumutau cu regularitate cărți din biblioteca ce număra 80.000 de titluri din diferite domenii.

Ministerul Culturii este chemat în judecată pentru un aspect procedural, și anume, faptul că autorizația de funcționare a bibliotecii publice “Bookster” se numește „Aviz de funcționare” și nu „Decizie”, așa cum susțin editurile că ar fi trebuit. „De altfel, Ministerul Culturii a confirmat deja printr-o adresă faptul că „Avizul de funcționare” emis în 2013 ține

loc și de „Decizie”.

“Bookster” este operată prin intermediul unei asociații, respectiv Asociația Educație pentru Toți Copiii, înființată cu scopul de a crește nivelul de educație din România. În acest scop, Asociația a înființat biblioteca “Bookster” - o bibliotecă publică de drept privat autorizată de Ministerul Culturii în 2013, conform legislației în vigoare și pe baza avizului favorabil emis de Biblioteca Națională a României.

Ultimele date furnizate de Ziarul Financiar, obținute de la jucătorii din domeniu, evaluează piața de carte din România la 80 - 100 milioane de euro în 2018. Este însă posibil ca această valoare să fi urcat cu 10-15% în 2019, continuând trendul anului anterior.

Licitație pentru sprijinirea Casei Memoriale “Doina Cornea”

Expoziția Licitației Caritabile pentru sprijinirea Casei Memoriale „Doina Cornea” a fost oficial deschisă, joi 20 februarie, la Palatul Cesianu-Racovița din București. Expoziția conține artă din colecția Doinei Cornea, tablouri pictate de aceasta, manuscrise, recuzită de lucru, inclusiv obiecte personale. Comunicatul de presă trimis redacției de reprezentanții Casei Artmark ne informează că la deschiderea expoziției, au participat, fostul președinte Emil Constantinescu, oameni de cultură printre care istoricul Dinu Zamfirescu. Președintele AFDP, Octav Bjoza, dar și fiul Doinei Cornea, Leontin Luhas. Nu e nimic mai necesar și mai firesc decât un Muzeu „Doina Cornea” în casa ei de la Cluj, acea casă care

rezistă în fața istoriei, nu numai în realitate, ci și în fotografiile de urmărire din dosarul ei de securitate”, a declarat scriitoarea Ana Blandiana. Licitația cuprinde 28 de loturi. Ceasul de mână al Doinei Cornea are un preț de pornire de numai 100 de euro, iar celebra bască din lână - 50 de euro. Una dintre cele trei păpuși (preț de pornire de 100 de euro), procurate de Doina Cornea să îi servească drept vehicul inocent pentru trimiterea clandestină de texte disidente către personalități din străinătate sau biroul de lucru al Doinei Cornea (având preț de pornire de 400 de euro) sunt unele dintre loturile puse în vânzarea caritabilă.

Expoziția este deschisă gratuit vizionării publicului până în 24 martie.

“Citește! Citind mereu, creierul tău va deveni un laborator de idei și imagini, din care vei întocmi înțelesul și filosofia vieții”.
(Mihai Eminescu)

FILA DE PSIHLOGIE

Timiditatea, între ereditate și achizițiile din mediu

Un istoric îndelungat de cercetări sugerează că temperamentul - sau stilul propriu al unei persoane de a răspunde emoțional la mediul înconjurător – poate fi identificat pentru prima dată la sugari cu vârsta de aproximativ 4 luni. Se măsoară arătând copiilor niște jucării simple, precum un carusel cu mai multe animale agățate și studiind modul în care aceștia reacționează.

Acest test simplu, la 4 luni, a arătat destul de constant că bebelușii care devin copleșiți sau îndurerați emoțional ca răspuns la un suport cu jucării agățate sunt cei mai predispuși să devină timizi pe măsură ce cresc (Kagan, 1997). Acești bebeluși sunt deosebit de sensibili la orice tip de schimbare în mediul înconjurător și pot fi ușor supărați chiar și de cele mai banale activități, cum ar fi un sunet de sonerie sau o schimbare de scutec. În schimb, bebelușii care reacționează pozitiv la aceste schimbări sau nu reacționează deloc, sunt cei mai susceptibili de a deveni foarte sociabili la vârsta preșcolară.

Trăsăturile înnăscute influențează personalitatea individului în proporție majoritară

În mod uimitor, această corelație implică mai mult decât etapa copilăriei timpurii, iar răspunsurile bebelușilor la jucăriile agățate la vârsta de 4 luni prevăd cât de timizi sau sociabili vor fi în adolescență (Kagan, Snidman, Kahn, Towsley, Steinberg și Fox, 2007). Diferențele dintre copiii preșcolari timizi și cei aflați la vârsta adolescenței pot fi observate chiar în biologia lor și

în creier (Barker, Reeb-Sutherland și Fox, 2014; Fox et al., 1995), ceea ce sugerează că timiditatea are o bază biologică puternică și ar putea fi parte a personalității individului încă de la începutul vieții.

Doar pentru că temperamentul are o bază biologică nu înseamnă că este bătut în cuie cum s-ar zice. Temperamentul unui copil se poate schimba, iar reacțiile negative ale bebelușilor la oameni, obiecte și situații noi pot deveni mai puțin intense în timp. În plus, nu este nimic rău în a fi un pic timid. Mulți copii au un temperament descris ca „slow to warm up,” (cu o dificultate mai mare de a se relaxa în situații noi) și au nevoie doar de un pic de timp pentru a se adapta la împrejurimile lor înainte de a fi gata să se alătore dis-

tracției (Thomas, Şah și Birch, 1970). Cu toate acestea, merită remarcat faptul că există un subset de sugari, aproximativ 10-15%, care sunt extrem de sensibili. Aceștia sunt cei mai expuși riscului pentru dezvoltarea timidității și o parte din ei (aproximativ 40%) ar putea continua să dezvolte anxietatea socială mai târziu în viață (Fox și Hel-finstein, 2013).

Stilurile de parenting pot influența dezvoltarea timidității sau a anxietății sociale

Așadar, dacă aveți un copil extrem de sensibil, care se familiarizează foarte greu cu oamenii sau situațiile noi, exis-

tă metode de intervenție pentru a preveni dezvoltarea problemelor de anxietate socială. În acest sens, un stil de parenting bazat pe afectivitate vă poate ajuta cu adevărat. De exemplu, cercetările au arătat că riscul unui bebeluș de a deveni timid scade semnificativ atunci când are o mamă sensibilă și care răspunde în mod corespunzător nevoilor copilului. Așadar, chiar și pentru bebelușii care se supără ușor atunci când li se prezintă situații noi sau provocatoare, un părinte care răspunde nevoilor copilului poate acționa ca un tampon împotriva dezvoltării timidității sau a anxietății sociale (Panela, Henderson, Hane, Ghera și Fox, 2012).

În mod similar, parentingul poate juca un rol important în modul în care copiii timizi față de copiii mult mai de-

zinvolți dezvoltă un simț al moralității sau conștiinței în timpul copilăriei. De exemplu, copiii care sunt timizi sau predispuși să se simtă anxioși sunt susceptibili de a se supăra ușor atunci când sunt muștrați pentru încălcarea regulilor. Drept urmare, ei au nevoie de (și răspund bine la) forme blânde de disciplină, deoarece se simt foarte ușor vinovați pentru fărâdelegile lor. Copiii care sunt extraverti sau mai puțin fricoși nu răspund întotdeauna la o disciplină blândă și necesită o atenție ceva mai mare atunci când încalcă regulile, deoarece nu se simt anxioși vizavi de ceea ce fac și de consecințele faptelor lor. (Kochanska, 1997).

Per ansamblu, această cercetare sugerează că semințele care pun bazele unei personalități timide sau exuberante sunt plantate la începutul vieții și au o bază biologică puternică. Dar, anatomia nu este destinul, iar dacă ai un copil care este într-adevăr sensibil la orice tip de schimbare în mediul înconjurător, un stil de parenting afectuos în egală măsură, care să permită copilului să se adapteze la lucruri noi în ritmul lui l-ar putea ajuta să nu dezvolte frica ulterior sau o altă formă de anxietate.

Deși timiditatea are o bază biologică puternică, nu există nicio garanție că veți avea doi copii care au exact același temperament. S-ar putea ca unul din ei să fie timid, neliniștit, iar celălalt un neînfricat. Dacă este cazul, este important să ne amintim că adaptarea stilului de parenting la nevoile unui copil este importantă, iar ceea ce funcționează pentru un temperament ar putea să nu funcționeze la fel de bine pentru un alt tip de temperament.

Sursa: <https://www.psychologytoday.com/intl/blog/the-baby-scientist/201910/what-makes-some-children-shy?collection=1139402>

“Acceptarea mindful” reduce emoțiile negative

Persoanele cu experiență minimă de meditație sau mindfulness pot învăța rapid cum să modereze răspunsurile creierului lor la experiențe dureroase și imagini negative, folosind o tehnică numită acceptare conștientă (mindful), potrivit unui nou studiu (Kober et al., 2020) realizat de către cercetătorii din Columbia, Dartmouth și Yale.

Studiul intitulat, „Let It Be: Mindful-Acceptance Down-Regulates Pain and Negative Emotion”, a fost publicat pe 27 ianuarie în revista Social Cognitive and Affective Neuroscience.

„Abilitatea de a rămâne în durere sau emoții negative sugerează că pot exista beneficii clinice ale practicilor de mindfulness în afecțiuni cronice - chiar și fără o practică îndelungată de meditație”, primul autor Hedy Kober, care este profesor asociat de psihiatrie și psihologie la Universitatea Yale, a declarat într-un comunicat de presă.

Abilitatea de a accepta o situație mai puțin decât perfectă, fără judecată, este un semn distinctiv al atenției. Cercetările anterioare au arătat că antrenamentele constante de mindfulness sau respectarea unei practici de meditație obișnuite pot produce rezultate pozitive de sănătate mintală.

Acceptarea conștientă este o tehnică specifică de mindfulness care se concentrează pe reglarea emoțiilor și învățarea de a răspunde la stimuli emoționali sau fizici, atât cu non-judecată cât și cu acceptare.

Pentru acest studiu, Kober și colegii au conceput un experiment pentru a investiga dacă un scurt „curs de introducere” de 20 de minute cu privire la acceptarea mindful ar putea ajuta participanții naivi în domeniul meditației (fără pregătire formală în mindfulness sau meditație) să-și îmbunătățească capacitatea de a diminua durerea fizică și emoțiile negative.

La începutul acestui studiu, participanții au petrecut 20 de minute învățând o simplă strategie de acceptare

conștientă a reglării emoțiilor. Apoi, fiecare participant a fost expus la două tipuri diferite de stimuli (de exemplu, imagini negative vs. neutre și dureroase vs. temperaturi calde aplicate pe ante-

braț), în timp ce creierul său a fost scanat folosind imagini cu rezonanță magnetică funcțională (RMN).

Cercetătorii au descoperit că atunci când participanții au fost invitați să folosească acceptarea conștientă (mindful) chiar înainte de a vedea o imagine negativă sau a experimenta o durere fierbinte, senzație de arsură, creierul lor a procesat stimulii negativi și durerea fizică diferit. “Este ca și cum creierul ar răspunde la temperatura caldă, nu la căldură foarte mare”, a spus Kober.

În lucrarea lor, autorii oferă o explicație detaliată a mecanismelor creierului din spatele acceptării mindful și a diminuării durerii și a emoției negative pe care le-au observat:

“Reglarea emoției folosind acceptarea mindful a fost asociată cu reducerea durerii raportate și a afectării negative, a răspunsurilor amigdalei reduce la imaginile negative și a răspunsurilor evocate de căldură în sistemele de durere medială și laterală. În mod critic, acceptarea mindful a redus în

mod semnificativ activitatea într-o regiune neurologică care este sensibilă și specifică durerii induse experimental. În plus, aceste modificări au apărut în absența creșterilor detectabile ale sistemelor de control prefrontal.”

Pe baza acestor constatări, putem concluziona că utilizarea unei strategii de acceptare mindful poate modifica evaluarea inițială a creierului și răspunsul ulterior la stimuli negativi emoțional sau dureroși fizici.

Ultimele cercetări privind beneficiile învățării strategiei „let it be” folosind acceptarea conștientă ar putea duce la noi strategii de schimbare a proceselor afective ale creierului și a sistemelor de control cognitiv atât în mediile clinice cât și în cele reale.

Sursa: <https://www.psychologytoday.com/intl/blog/the-athletes-way/202002/does-mindful-acceptance-reduce-pain-and-negative-emotions>

Pagină realizată de Ioana Zaharia

Caroline Flack s-a sinucis la 40 de ani

Caroline Flack, fostă gazdă a reality show-ului „Insula iubirii” din Marea Britanie, s-a sinucis, la vârsta de 40 de ani, a confirmat familia. Trupul ei neînsuflețit a fost găsit sâmbătă în apartamentul din estul Londrei. Vestea a produs un adevărat șoc în Marea Britanie, unde era una dintre cele mai cunoscute și populare vedete de televiziune.

Caroline Flack a prezentat la ITV serialul întâlnirilor amoroase „Insula iubirii” încă de la prima difuzare, în

2015, până în decembrie anul trecut, când a fost pusă sub acuzare pentru agresiune, după un incident petrecut în casa ei. La câteva zile după ce a fost arestată, a fost înlocuită din show-ul de televiziune.

Ea a susținut că este nevinovată și că nu l-a lovit pe iubitul ei, în vârstă de 27 de ani. A fost eliberată pe cauțiune, iar procesul era programat să înceapă în martie.

Caroline Flack ținuse mult la emisiunea TV pe care o prezenta, despre care declarase că a fost lumea ei timp de cinci ani și o considera cel mai bun

show televizat. Într-adevăr, „Insula iubirii” este un fenomen în materie de audiențe în Marea Britanie și deja acest format se difuzează în mai multe țări, sub franciză.

Caroline Flack era coprezentatoare și la „X Factor” și câștigase în 2014 un concurs televizat de dans.

Familia a cerut presei să-i respecte intimitatea, în condițiile în care tabloidele urmăreau constant viața vedetei. A avut o relație cu starul fostei formații One Direction, Harry Styles, dar au fost zvonuri că și cu prințul Harry ar fi avut o legătură amoroasă.

Harry Styles, amenințat cu cuțitul și jefuit în noaptea de Valentine's Day

Harry Styles a fost amenințat cu cuțitul și jefuit, în 14 februarie. Incidentul s-a întâmplat cu doar câteva ore înainte ca prezentatoarea tv Caroline Flack (40 ani), cu care artistul britanic a avut o relație în 2011, să fie găsită moartă în apartamentul ei din Londra, sâmbătă. Harry Styles a fost profund marcat de toate cele întâmplate.

Fostul membru One Direction (26 ani) se afla în Hampstead, Londra, când a fost atacat. Un bărbat a îndreptat cuțitul spre el și i-a cerut toți banii din portofel, potrivit Mirror Online. Atacatorul a fugit imediat.

„E de la sine înțeles că toate acestea l-au afectat teribil”, a declarat o sursă pentru publicație. The Metropolitan Police a confirmat incidentul pentru Mirror Online.

Un purtător de cuvânt a declarat: „Poliția investighează un jaf prin amenințare cu cuțitul în Hampstead”.

„Polițiștii au fost contactați sâmbă-

tă, 15 februarie, cu privire la un incident care s-a produs în jurul orei 23.50, vineri, 14 februarie. A fost raportat că un bărbat în jur de 20 de ani a fost abordat de un altul și amenințat cu un cuțit. Victima nu a fost rănită, însă i-au fost luați banii. Nu a existat nicio arestare, cercetările continuă.”

Cu toate ce s-au întâmplat, mulți se așteptau ca Harry Styles să nu mai urce marți seară pe scena de la Brit Awards. Artistul a fost prezent însă și a purtat doliu în memoria lui Caroline Flack, cea cu care a avut o relație în 2011.

În octombrie, un bărbat al străzii, care-l hărțuia pe Harry, a ajuns în arest. Pablo Tarazaga-Orero a fost găsit vinovat pentru că îl urmărea pe cântăreț și îi lăsa tot felul de scrisori în cutia poștală.

Orero a primit ordin de restricție să nu se mai apropie de Harry și de casa acestuia. De asemenea, bărbatul nu mai are voie să mai participe la vreun concert al artistului.

Un nou divorț în Casa Regală a Marii Britanii!

Fiul prințesei Margareta, David Armstrong – Jones și soția acestuia au anunțat că divorțează după 26 de ani de căsnicie. Anunțul vine la numai o săptămână de la vestea care a zguduie Casa Regală din Marea Britanie, în care nepotul cel mai mare al Reginei Elisabeta a II-a, Peter Phillips și soția sa Autumn au anunțat că s-au separat și intenționează să divorțeze.

„Contele și contesa de Snowdon au căzut de acord, pe cale amiabilă, cu vedere la faptul că relația lor a luat sfârșit și că vor divorța. Amândoi cer ca presa să respecte intimitatea lor și a familiei”, a declarat un purtător de cuvânt al cuplului pentru CNN.

Contele, cunoscut sub numele de David Linley, este al 21-lea pe linia de succesiune la tronul britanic și primul membru regal din linie care nu este descendent direct al reginei. Mai este cunoscut drept fondatorul magazinului de mobilă de lux Linley, potrivit tabu.ro.

Mama contelui de Snowdon, Margaret, sora Reginei, a murit în anul 2002, iar acesta a devenit cel de-al doilea conte de Snowdon în urma morții tatălui său, Earl of Snowdon, fotografii celebrității Antony Armstrong-Jones, în anul 2017. Cei doi s-au căsătorit în octombrie 1993 și au doi copii împreună.

În urmă cu o săptămână, un purtător de cuvânt de la Palatul Buckingham anunța că Peter Phillips, unul dintre nepoții reginei Elizabeth a II-a a Marii Britanii, s-a despărțit de soția sa, Autumn, iar în viitorul apropiat vor divorța. Acesta va împărți cu Autumn custodia celor

două fiice pe care le au împreună. Peter și Autumn vor rămâne în Gloucestershire, în sud-vestul Angliei.

Peter, cel mai mare dintre cei opt nepoți ai reginei, este fiul prințesei Anne și al primului ei soț, Mark Phillips. Nu are

titlu regal și nu a fost niciodată un reprezentant al familiei regale. Peter și Autumn s-au cunoscut în anul 2003 cu ocazia Marelui premiu de Formula 1 de la Montreal. S-au căsătorit cinci ani mai târziu, la castelul Windsor.

Robbie Williams a devenit tată cu ajutorul unei mame surrogat

Robbie Williams și soția sa, Ayda Field Williams, au anunțat vineri nașterea unui băiețel, prin intermediul unei mame surrogat, informează Press Association.

Field Williams a dezvăluit fanilor de pe Instagram nașterea lui Beau Benedict Enthoven Williams, potrivit Agerpres.

„În această Zi a Îndrăgostiților am dori să sărbătorim dragostea în cel mai grozav mod. Ca și în cazul lui Coco, el este biologic al nostru, dar s-a născut prin intermediul aceleiași mame surrogat

incredibilă. Suntem atât de binecuvântați să îl ținem în brațe pe fiul nostru sănătos, în siguranță și suntem oficial o familie completă”, se arată în mesaj. Ea a publicat și o fotografie cu picioarele bebelușului, alături de cele ale fraților săi.

Fiica lor Colette (Coco) Josephine Williams a venit pe lume tot prin intermediul unei mame surrogat, în 2018.

Cei doi mai au doi copii, pe Theodora, născută în 2012 și pe Charlton, născut în 2010.

